

**פתרון בחינת הבגרות גיאוגרפיה
נתי"ב- ניתוח תופעות יסוד במרחב**

מועד קיץ, תשע"ה/2015

שאלון 574,102

נכתב ע"י צוות המרצים של HiGHQ

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HiGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב, קיץ תשע"ה/2015: אתיופיה .
1. מיקום ועיצוב

מיקומה של אתיופיה ביבשת אפריקה בצפון, צפון מזרח היבשת המדינות הגובלות בה:

- איתריאה - בצפון
- ג'יבוטי- צפון מזרח
- סומליה- מזרח
- קניה- דרום
- סודן- מערב.

ב. אתיופיה ממוקמת בקירבת מיצר באב אל מנדב (שער הדמעות) מיצר מים מעניק חשיבות גיאופוליטית למדינה השוכנת לחופו.

- שליטה על המסחר הימי
- המדינה יכולה לגבות מסי מעבר.
- ניתן ללמוד על היקף וסוגי הסחורות העוברים דרכו.
- כוחה הפוליטי של מדינה כזו עולה.

אתיופיה מתקשה להפיק תועלת מהיתרונות הכלכליים שיש בקירבה למיצר זה משום שאין לה חוף ים עצמאי והיא תלויה בג'יבוטי או איתריאה לייצא סחורות מהן.

ג. התופעה הגאולוגית העיקרית שעיצבה את הנוף באתיופיה היא **מיקום על השבר הסורי אפריקאי, באזור מפגש בין לוחות טקטוניים: הלוח הסומלי והלוח האפריקאי.**
השפעות של התופעה על עיצוב הנוף במדינה:

- קיומם של הרי געש רבים היוצרים נוף רמתי גבוה בשל כיוונו כל השטח בחומר געשי.
- הימות הרבות המצויות בשטח המדינה נוצרו בחלקן תוצאה של הרי געש כבויים.
- נהרות ונחלים רבים זורמים במדינה ויוצרים עמקי נהרות גדולים כגון הנילוס הכחול ויובלים רבים אחרים.

2. הנילוס הכחול

א. **תוואי הזרימה של הנילוס הכחול באתיופיה ובסודאן-** הנילוס זורם מאתיופיה לכיוון צפון מערב. **יחידות הנוף בדרכו- הרים, רמה, עמק נהר הנילוס בסודאן.**

ב. 1. **משטר הזרימה של הנילוס הכחול באזור ימת טנה:**

- בין החודשים יולי (7) לאוקטובר (10) חלה עלייה משמעותית בספיקת הנהר- גאות רבה בנהר.
- החל מאוקטובר ועד דצמבר חלה ירידה משמעותית בספיקת הנהר.
- בחודשים דצמבר- יוני הספיקה מתייצבת על כמות מעטה של מים.

2. **הסיבה לספיקה הרבה בנילוס הכחול דווקא בחודשי הקיץ היא:**

- אקלים מונסון המתאפיין בירידת משעים רבים בעונת הקיץ.

ג. **הסבר לעמדה המצרים בנוגע להקמת סכר לייצור חשמל**

- הסכר ייצר חשמל הידרואלקטרי -ייצור חשמל לא מחייב איגרת המים, להיפך חשמל הידרואלקטרי מיוצר כתוצאה מזרימת המים ולכן לאחר ייצור החשמל באמצעות הזרם המים ימשיכו לזרום למצרים.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

- סכר שאינו מיועד רק לייצור חשמל אלא לחקלאות מחייב אגירת מים מה שימנע ממצרים זרימה של מי נהר לשיטחה.

3. אדיס אבבה

א. גורמי מיקום של העיר אדיס אבבה:

- קירבה למקורות מים- בקירבת העיר נמצא נהר אוש המספק מים לתושבי האזור.
- אסטרטגיה - מיקום במקום גבוה מעניק יתרון אסטרטגי במקרה של מתקפה וכן, אקלים נוח יותר בהשוואה למקומות הנמוכים.
- מיקום בצומת תחבורה יבשתי המאפשר נגישות לכל חלקי המדינה.
- עורף חקלאי המספק מזון וחמרי גלם לתעשיית מזון בעיר.

ב. מגמת השינוי באוכלוסיית אדיס אבבה:

- בין השנים 1984-2013 אוכלוסיית העיר גדלה מאוד כמעט פי 2

גורמים למגמה זו:

- ריבוי טבעי גבוה הנובע משיעורי ילודה גבוהים וירידה בשיעורי התמותה (שלב שני במודל התמורה הדמוגרפי)
- הגירה רבה לעיר מהאזורים הכפריים העניים.

ג. קשיים העלולים להיגרם במרחב העירוני בעקבות השינוי בגודל האוכלוסייה:

- פיגור ביצירת תשתיות כלכליות- מחסור במקורות תעסוקה.
- התפתחות של מגזר בלתי פורמאלי.
- התרחבות תופעת העוני.
- התרחבות תופעת החקלאות העירונית.
- פיגור בפיתוח תשתיות תחבורה
- פיגור בהקמת תשתיות דיור- משכנות עוני זוחלים לתוך הערים ולשטחים פתוחים, בניית שכונות פלישה
- היעדר ביטחון אישי – עלייה בשיעור הפשיעה
- עלייה בזיהום האוויר המים והקרקע

4. חקלאות:

א. מאפיינים של החקלאות באתיופיה

- עבודה ידנית ומספר גבוה של מעסקים בחקלאות - תמונה 3
- חקלאות המתקיימת ללא שימוש בטכנולוגיות חקלאיות (קטפות, מחרשות וכו') - תמונה 2 החקלאי חורש באמצעות בלי חיים
- חקלאות נדודים- רועי צאן ובקר בתמונה 1

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

מכאן שרמת הפיתוח של אתיופיה נמוכה מאוד. אתיופיה היא מדינה בתת פיתוח.

ב. הבדלים בין החקלאות מזרחית ומערבית לקו :

- **סוגי הגידולים:** מערבית לקו ישנם גידולים טרופיים: גומי, קנה סוכר, מזרחית לקו בעיקר גידול בקר
- **גודל השטח לחקלאות:** מערבית לקו הרבה יותר שטח מוקצה לחקלאות בעוד שבמזרח מעט מאוד שטח

הגורם להבדלים הוא אקלימי:

מערבית לקו רוחה 40 כמות המשקעם רבה בין 500-1000 מ"מ גשם בהשוואה לאזור מזרחית לקו הרוחב 40 בו כמות המשקעים נעה בין 0-200 מ"מ גשם.

על כן באזור זה מתפתחת חקלאות עונתית המתבססת על נדידה

ג. משאבים טבעיים של אתיופיה המאפשרים פיתוח כלכלי הם:

- **מקורות מים** רבים שותם ניתן לנצל לטובת ייצור חשמל הידרואלקטרי, פיתוח ענף התיירות והחקלאות.
- **נופים הרריים וגעשיים** המקדמים פיתוח תיירות.
- **קרקע געשית** המאפשרת פיתוח החקלאות לאחר תהליכי בלייה

5. אוכלוסייה- מבנה הגילים של אתיופיה

- אוכלוסייה תלויה מתחלקת בין ילדים בגילים 0-14 ובין המבוגרים בני-64+
- **קבוצת הילדים** גדולה מאוד מה שמעיד על ילודה רבה וקיומה של קבוצת תמכים גדולה
- **בקבוצת הקשישים** בני 64+ הקבוצה קטנה מה שמעיד על תוחלת חיים נמוכה במדינה

ב. רמת הפיתוח של אתיופיה נמוכה מאוד/ תת מפותחת, נחשלת.

- **תוחלת חיים נמוכה** מעידה על רמת תשתיות ושירותי רפואה ירודים.
- **קבוצת נתמכים גדולה** של ילדים מעיד כאמור על ילודה גבוהה והיא קורית משון שרמת ההשכלה והמודעות לאמצעי מניעה ולצורך תכנון משפחה לא קיימים כמעט.
- חברה כזו היא **חברה מסורתית** בה לילדים יש חשיבות ככוח עבודה ומעמד האישה בה נמוך.

ג. הגרף מראה ירידה בשיעורי הפרייון כלומר נשים יולדות פחות ילדים.

הסיבות לכך מגוונות:

- מהלכים שמקדמת ממשלת אתיופיה לצמצום הילודה על ידי העלאת השכלתן של הנשים ועידוד יציאתן לעבודה כולל חינוך לשימוש באמצעי מניעה.
- שיעורי התמותה לנפש גם הם נמצאים במגמת ירידה- תוצאה של התקדמות מסויימת בתחומי הבריאות כגון שימוש בתרופות לצמצום המחלות והכנסת מיכשור רפואי והתשתיות (למשל הסדרת נושא הביוב והכנסת החשמל לכפרים ולערים).
- פיתוח התעשייה במדינה והגירה מהכפר לעיר.
- השקעות בחקלאות וצמצום כוח העבודה שיתפנה לעבוד בתעשייה- כך יפחת הצורך בילדים ככוח עבודה.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לטכסו!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<